

PHÁT TRIỂN TƯ DUY QUÂN SỰ CỦA SĨ QUAN CHỈ HUY THAM MƯU CẤP PHÂN ĐỘI TRONG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM

NGUYỄN BÁ SAN (*)

Tóm tắt: Phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong Quân đội nhân dân Việt Nam là quá trình kế thừa và không ngừng bổ sung tri thức, nâng cao năng lực, trình độ tư duy quân sự đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ huấn luyện và sẵn sàng chiến đấu. Do vậy, cần có giải pháp để phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong Quân đội nhân dân Việt Nam là nhiệm vụ rất quan trọng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng hiện nay.

Từ khóa: Cấp phân đội; phát triển tư duy; Quân đội nhân dân Việt Nam; sĩ quan chỉ huy tham mưu.

Abstract: Developing the military mindset for command and staff officers at the sub-division level in Vietnam People's Army is the process of inheriting, constantly updating the knowledge, and improving the qualifications and military mindset to meet the requirements on training and combat preparedness. Therefore, it is an essential and important task to come up with the solutions to develop the military mindset for command and staff officers at the sub-division level in Vietnam People's Army, and to meet the requirements on tasks during the existing revolutionary period.

Keywords: Sub-division level; mindset development; Vietnam People's Army; command officer.

Ngày nhận bài: 15/01/2024 Ngày biên tập: 26/02/2024 Ngày duyệt đăng: 21/3/2024

1. Khái quát tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội

Sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội là một bộ phận của sĩ quan chỉ huy tham mưu trong Quân đội nhân dân Việt Nam, đây là nguồn bổ sung quan trọng của lực lượng sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp trên phân đội. Đa số được đào tạo cơ bản ở các nhà trường Quân đội với trình độ cao đẳng, đại học, được trang bị hệ thống kiến thức, kỹ năng cơ bản, toàn diện, chuyên sâu về chuyên ngành chỉ huy tham mưu, có phẩm chất chính trị, đạo đức và năng lực chỉ huy, quản lý, huấn luyện bộ đội đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ theo các chức vụ đảm nhiệm. Tư duy quân sự là một khâu của quá trình nhận thức quân sự, là sự phản ánh tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong hoạt động thực tiễn quân sự.

Vì vậy, phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong Quân đội nhân dân Việt Nam có vai trò to lớn, trực tiếp góp phần định hướng và chỉ đạo hoạt động nhận thức, lĩnh hội các tri thức khoa học quân sự một cách tự giác, tích cực, chủ động; đồng thời, góp phần hoàn thiện các phẩm chất quân sự cần thiết đáp ứng với cương vị, chức trách được giao; giúp cho tư duy của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trở nên sâu sắc, linh hoạt, quyết đoán ra các quyết định kịp thời và chính xác.

Thời gian qua, thông qua đào tạo, bồi dưỡng và rèn luyện trong thực tiễn công tác của mỗi sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội đã giúp họ có tư duy quân sự đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ, góp phần nâng cao sức mạnh chiến đấu của đơn vị. Tuy nhiên, do những nguyên nhân khách quan và chủ quan khác nhau nên tư duy quân sự của một bộ phận đội ngũ sĩ quan vẫn còn những hạn

(*) Trung tá; Hệ 5, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

chế như: tư duy chủ quan, máy móc, thụ động; thiếu quyết đoán và sáng tạo; khả năng phân tích và tổng hợp, trừu tượng hóa và khái quát hóa, khả năng liên hệ vận dụng kiến thức được trang bị vào giải quyết các vấn đề nảy sinh trong thực tiễn hoạt động quân sự có thời điểm chưa linh hoạt... Thực tế đó đòi hỏi cần tiếp tục có những giải pháp phù hợp để phát huy tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong giai đoạn hiện nay.

2. Giải pháp phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội

Một là, đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo ở đơn vị cơ sở và các nhà trường trong Quân đội.

Quá trình tổ chức thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo cần tiến hành nghiêm túc, khoa học, hiệu quả trên cơ sở quán triệt quan điểm của Đảng: “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”⁽¹⁾ và thực hiện tốt phương châm “Chất lượng đào tạo của nhà trường là khả năng sẵn sàng chiến đấu của đơn vị” gắn với xây dựng mô hình “Nhà trường thông minh, tiếp cận cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư”, phù hợp với đặc thù đào tạo sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội và tình hình thực tiễn ở đơn vị cơ sở hiện nay. Theo đó, cần đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo ở các nhà trường quân đội hướng vào phát triển tư duy quân sự cần tiếp tục đổi mới, hoàn thiện chương trình, nội dung đào tạo sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội theo hướng phát triển năng lực toàn diện cho người học; tích cực đổi mới gắn với sử dụng linh hoạt, sáng tạo các phương pháp, hình thức dạy học, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập hướng vào phát triển tư duy quân sự của học viên; tiếp tục xây dựng, chuẩn hóa đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý gắn với phát huy vai trò, trách nhiệm trong phát triển tư duy quân sự của học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội.

Bên cạnh đó, chú trọng tăng cường phối hợp giữa nhà trường và đơn vị trong đào tạo, bồi dưỡng sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội hướng vào phát triển tư duy quân sự. Để thực hiện tốt nội dung này, cần tiếp tục xây dựng, hoàn thiện quy chế phối hợp giữa nhà trường và đơn vị trong đào tạo, bồi dưỡng sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội; tích cực

đổi mới nội dung, phương thức phối hợp giữa nhà trường, đơn vị và tổ chức thực hiện nghiêm túc, chặt chẽ hướng vào phát triển tư duy quân sự cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội. Thông qua các nhiệm vụ, hoạt động phối hợp cụ thể, cấp ủy, chỉ huy các cấp ở nhà trường và đơn vị kịp thời trao đổi, nắm bắt chất lượng mọi mặt của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội, trong đó có tư duy quân sự.

Hai là, tăng cường rèn luyện sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong thực tiễn quân sự.

Cần nâng cao nhận thức, đề cao vai trò, trách nhiệm của chủ thể lãnh đạo, chỉ huy các cấp về việc rèn luyện sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong thực tiễn quân sự ở đơn vị nhằm phát triển tư duy quân sự. Chú trọng tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức của cấp ủy, chỉ huy, cơ quan tham mưu các cấp đối với nhiệm vụ này. Các cấp ủy, chỉ huy, cơ quan tham mưu cần nhận thức rõ việc rèn luyện, thử thách sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong thực tiễn quân sự là phương thức quan trọng để giúp họ phát triển tư duy quân sự của mình một cách hiệu quả, vững chắc. Việc tổ chức rèn luyện sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong thực tiễn quân sự là hết sức cần thiết và mang tính quy luật, qua đó giúp cho họ vừa được củng cố, nâng cao khả năng tổ chức hoạt động thực tiễn quân sự, vừa có điều kiện cọ xát, thử thách rèn luyện, phát triển tư duy quân sự đáp ứng đòi hỏi của thực tiễn quân sự hiện nay.

Đồng thời, tổ chức rèn luyện sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong các thực tiễn quân sự ở đơn vị một cách khoa học, nghiêm túc, chặt chẽ hướng vào phát triển tư duy quân sự. Tăng cường rèn luyện sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong những nhiệm vụ khó khăn, phức tạp và sát thực tiễn chiến đấu như luyện tập các phương án sẵn sàng chiến đấu, huấn luyện đêm, diễn tập tổng hợp có bắn đạn thật, diễn tập đối kháng, diễn tập hiệp đồng quân binh chủng và khu vực phòng thủ... Do đó, đòi hỏi sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội phải tích cực huy động mọi tri thức, kỹ năng, kinh nghiệm, nhất là phương pháp tư duy, kỹ năng hành động sáng tạo để làm tốt công tác chuẩn bị cũng như tổ chức đơn vị thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ được giao, bảo đảm an toàn tuyệt đối.

**Hội đồng khoa học đánh giá cơ sở đề tài cấp Bộ Quốc phòng
"Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ chính trị cấp phân đội người dân tộc thiểu số
trong Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay". Nguồn: tapchiqptd.vn**

Ba là, xây dựng môi trường thuận lợi ở đơn vị nhằm phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội.

Cần đánh giá được những thuận lợi, khó khăn cũng như tác động tích cực, tiêu cực của môi trường đơn vị đối với quá trình phát triển, hoàn thiện phẩm chất, năng lực của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội, trong đó có tư duy quân sự. Trên cơ sở đó, để vận dụng linh hoạt, sáng tạo các nội dung, biện pháp hướng vào phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội đạt được mục đích, yêu cầu đặt ra; cần xây dựng môi trường dân chủ ở đơn vị cơ sở hướng vào phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội.

Trong xây dựng môi trường dân chủ ở đơn vị cơ sở cần kết hợp chặt chẽ giữa thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở với thực hiện quan điểm của Đảng: "Chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung"⁽²⁾. Các cấp ủy và cán bộ chỉ huy ở cơ sở phải thường xuyên tôn trọng, lắng nghe ý kiến đóng góp, tâm tư nguyện vọng của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội để giải quyết kịp thời, thỏa đáng, tạo được tâm lý thoải mái, hứng khởi trong quá trình công tác của họ. Khuyến khích, động viên họ mạnh dạn bày tỏ quan điểm, chính kiến của mình và

tích cực tham mưu cho lãnh đạo, chỉ huy, các tổ chức trong đơn vị. Kết hợp nhiều biện pháp để khích lệ, khơi dậy tinh thần nhiệt huyết, trí lực của đội ngũ sĩ quan cùng với bảo vệ những sĩ quan năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá trong thực hiện nhiệm vụ.

Đẩy mạnh các phong trào thi đua quyết thắng ở đơn vị cơ sở nhằm phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội. Theo đó, cấp ủy và chỉ huy các cấp cần đề cao vai trò, trách nhiệm của mình cũng như của các tổ chức, các lực lượng liên quan trong thực hiện phong trào thi đua quyết thắng ở đơn vị; quan tâm nâng cao nhận thức, trách nhiệm và phát huy mọi tiềm năng, thế mạnh của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong tham gia và tiến hành các phong trào thi đua. Lãnh đạo, chỉ đạo làm tốt việc sơ, tổng kết, đảm bảo chính xác, dân chủ, kịp thời, công khai. Trên cơ sở đó, xây dựng tinh thần đoàn kết phấn khởi, bầu không khí thi đua sôi nổi, rộng khắp; tạo cơ sở, động lực cho sự phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội hiện nay.

Bên cạnh đó, lãnh đạo, chỉ huy các cấp có thẩm quyền cần tiếp tục quan tâm đầu tư cho các đơn vị cơ sở hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị, kỹ thuật phục vụ cho quá trình sinh hoạt, học tập, công tác của cán bộ, chiến

sĩ cũng như các hoạt động huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, lao động sản xuất, văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao... của đơn vị, bảo đảm đủ về số lượng, tốt về chất lượng. Bảo đảm ngày càng tốt hơn các phương tiện, trang thiết bị kỹ thuật phục vụ sinh hoạt, học tập, nghiên cứu, công tác của đơn vị như hệ thống doanh trại, khuôn viên, nhà bếp, phòng truyền thống, hệ thống tài liệu, sách báo, bảng tin, các thiết bị thông tin, internet, phương tiện nghe nhìn, pa no, áp phích tuyên truyền... Qua đó, đáp ứng tốt hơn nhu cầu học tập, tìm hiểu, nghiên cứu để nâng cao trình độ mọi mặt cũng như hiệu quả thực hiện nhiệm vụ của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội, tạo điều kiện thuận lợi cho sự gia tăng, phát triển tư duy quân sự của mỗi sĩ quan trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ.

Bốn là, phát huy vai trò nhân tố chủ quan của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong phát triển tư duy quân sự.

Cần thường xuyên giáo dục, nâng cao nhận thức cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội về vai trò và sự cần thiết phát triển tư duy quân sự trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Cấp ủy, chỉ huy, cơ quan tham mưu các cấp ở đơn vị cơ sở cần thống nhất về nhận thức và hành động trong lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn và tổ chức thực hiện nhiệm vụ này; coi trọng giáo dục, bồi dưỡng động cơ nghề nghiệp quân sự, lòng trung thành, yêu mến gắn bó với đơn vị, quân đội cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội; xây dựng cho họ ý chí, quyết tâm cao trong thực hiện nhiệm vụ cũng như tự học, tự rèn. Tạo cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội có được cơ sở nhận thức và động lực tinh thần vững chắc để thúc đẩy họ không ngừng nỗ lực phấn đấu vươn lên, tự hoàn thiện bản thân và phát triển hiệu quả tư duy quân sự trong thực tiễn công tác.

Chú trọng phát huy tính năng động, sáng tạo của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ. Cấp ủy, chỉ huy các cấp ở đơn vị cơ sở tiếp tục quán triệt sâu sắc Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung, trong đó chú trọng “khơi dậy mạnh mẽ ý thức

trách nhiệm, khát vọng cống hiến, tinh thần đổi mới, hết lòng, hết sức vì nhân dân phục vụ của đội ngũ cán bộ”⁽³⁾. Trên cơ sở đó, xây dựng cơ chế khuyến khích, động viên và bảo vệ những sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội năng động, sáng tạo vì sự vững mạnh của đơn vị, quân đội ở từng đơn vị cơ sở hiện nay. Đối với bản thân sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội phải thường xuyên tự phát huy tính năng động, sáng tạo trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ. Luôn nêu cao ý chí, bản lĩnh, quyết tâm để vượt qua mọi khó khăn, có tinh thần cầu thị, khiêm tốn, biết lắng nghe, tiếp thu ý kiến đóng góp của tập thể, đồng đội để điều chỉnh thái độ, tác phong công tác kịp thời. Khắc phục tư tưởng bình quân chủ nghĩa, thỏa mãn, hoặc bảo thủ, trì trệ, giáo điều, máy móc, rập khuôn... làm hạn chế tính năng động, sáng tạo, cản trở sự phát triển tư duy quân sự của bản thân.

Cấp ủy, chỉ huy các cấp ở đơn vị cơ sở cần chú trọng bồi dưỡng cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội xây dựng kế hoạch tự học tập, tự rèn luyện nhằm phát triển tư duy quân sự một cách khoa học, hiệu quả. Cần bồi dưỡng, định hướng cho sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội xây dựng kế hoạch tự học tập, tự rèn luyện phải trên cơ sở đặc điểm tình hình nhiệm vụ của đơn vị, chức trách, nhiệm vụ được giao và thực trạng trình độ năng lực của bản thân, trong đó có tư duy quân sự. Từ đó, xác định mục đích, nội dung, hình thức, biện pháp tự học, tự rèn phù hợp; đảm bảo toàn diện nhưng có trọng tâm, trọng điểm, tập trung hướng vào khắc phục, bổ sung những nội dung, những mặt còn yếu, để thúc đẩy phát triển tư duy quân sự của sĩ quan chỉ huy tham mưu cấp phân đội, đáp ứng tốt yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng hiện nay./.

Ghi chú:

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.232.

(2),(3) Ban Chấp hành Trung ương, Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung.